

др Здравка Петковић
др Чедомир Глигорић

МЕНАЏЕРСКО РАЧУНОВОДСТВО (3)

ФИНАНСИЈСКИ ПОКАЗАТЕЉИ ЗА ПОТРЕБЕ
МЕНАЏЕРСКОГ РАЧУНОВОДСТВА

Финансијски показатељи за потребе менаџерског рачуноводства

- Финансијска анализа у менаџерском рачуноводству своди се на **израчунавање и разматрање вредности различитих рацио бројева** (односа одређених величина). На основу финансијских показатеља менаџери процењују текућу финансијску позицију предузећа, потребе за проширењем пословне активности (за додатним средствима) и неопходност прикупљања додатних извора средстава.
-
- Финансијска анализа представља **спој прошлости, садашњости и будућности**.
-
- Финансијска анализа у менаџерском рачуноводству **срачуната је на:**
 1. оцену ранијих менаџерских одлука у вези са пословањем предузећа;
 2. прибављање информација неопходних за доношење менаџерских одлука које су усмерене на одржање, раст и развој предузећа;

Финансијски показатељи за потребе менаџерског рачуноводства

■ Финансијски показатељи рентабилности

- **Рентабилност је** израз зарађивачке способности предузећа, а дефинише се као зарађивачка способност предузећа зато што се ефекти улагања мере на основу тога колико је са њима остварено или зарађено профита.

- Финансијски показатељи рентабилности **могу се поделити на:**

1. Парцијалне и

2. Глобалне.

- **БРУТО ПРОФИТНА МАРЖА** = $\frac{\text{БРУТО ДОБИТАК}}{\text{ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ}}$

- **ОПЕРАТИВНА ПРОФИТНА МАРЖА** = $\frac{\text{ПОСЛОВНИ ДОБИТАК}}{\text{ПРИХОДИ ОД ПРОДАЈЕ}}$

- **ПРОФИТНА МАРЖА ПРЕ ПОРЕЗА** = $\frac{\text{ДОБИТАК ПРЕ ПОРЕЗА}}{\text{УКУПНИ ПРИХОД}}$

- **НЕТО ПРОФИТНА МАРЖА** = $\frac{\text{НЕТО ДОБИТАК}}{\text{УКУПНИ ПРИХОД}}$

Финансијски показатељи за потребе менаџерског рачуноводства

■ Финансијски показатељи рентабилности

- **Стопа приноса на укупно ангажован капитал (РОА)** је мера рентабилности укупно ангажованог капитала, независно од порекла извора финансирања (сопствени и позајмљени капитал). Мера профитабилности укупно уложеног капитала је пословни добитак, пошто се, из њега, покривају и камате и порез на добит.

- $$ROA = \frac{\text{ПОСЛОВНИ ДОБИТАК}}{\text{ПРОСЕЧНИ УКУПНИ КАПИТАЛ (УКУПНА АКТИВА)}}$$

- **Стопа приноса на сопствени капитал (РОЕ)** представља меру рентабилности сопственог капитала. Мера профитабилности сопственог капитала је нето добитак, јер је то чиста зарада која остаје предузећу након што се плате камате и порез на добит.

- $$ROE = \frac{\text{НЕТО ДОБИТАК}}{\text{ПРОСЕЧНИ СОПСТВЕНИ КАПИТАЛ}}$$

- **Стопа приноса на искоришћени капитал (РОЦЕ)** искључује краткорочну компоненту финансирања.

- $$ROCE = \frac{\text{ПОСЛОВНИ ДОБИТАК}}{\text{ПРОСЕЧНИ ДУГОРОЧНИ КАПИТАЛ}}$$

Финансијски показатељи за потребе менаџерског рачуноводства

- **Финансијски показатељи солвентности**
 - **Солвентност** се, најједноставније, може дефинисати као способност предузећа да плати све дугове и обавезе. Солвентност укључује способност покрића **и дугорочних и краткорочних обавеза**.
 - Неутрална билансна равнотежа у којој је краткотрајно везана имовина једнака по обиму и року краткорочним изворима, а дуготрајно везана имовина једнака дугорочним изворима финансирања, **доња је граница финансијске равнотеже у билансу која се може повремено толерисати као минимална солвентност**.

АКТИВА		ПАСИВА	
Основна средства		Дугорочни капитал	
↑	Обртна средства	} нето обртна средства	Краткорочни капитал
↓			

Нето обртна средства су вишак обртних средстава изнад краткорочног капитала (део обртних средстава који је финансиран дугорочним капиталом). У исто време, **нето обртна средства** су део дугорочног капитала који је уложен у обртна средства (нето обртна средства се могу израчунати и као разлика дугорочног капитала и основних средстава).

Финансијски показатељи за потребе менаџерског рачуноводства

■ Финансијски показатељи солвентности

- **СТЕПЕН ЗАДУЖЕНОСТИ** = $\frac{\text{ПОЗАЈМЉЕНИ КАПИТАЛ}}{\text{УКУПНА ПАСИВА}}$ контролна мера 0,5.
- **ФИНАНСИЈСКА СТАБИЛНОСТ I** = $\frac{\text{ДУГОРОЧНИ КАПИТАЛ}}{\text{ОСНОВНА СРЕДСТВА}}$
- **ФИНАНСИЈСКА СТАБИЛНОСТ II** = $\frac{\text{ДУГОРОЧНИ КАПИТАЛ}}{\text{ОСНОВНА СРЕДСТВА+ЗАЛИХЕ}}$ разлика???
- **ДПК/СК** = $\frac{\text{ДУГОРОЧНИ ПОЗАЈМЉЕНИ КАПИТАЛ}}{\text{СОПСТВЕНИ КАПИТАЛ}}$ контролна мера је 1.
- **ФИНАНСИЈСКА СНАГА**
= $\frac{5 \times (\text{НЕТО ДОБИТ} + \text{АМОРТИЗАЦИЈА} + \text{ДЕПРЕЦИЈАЦИЈА})}{\text{УКУПНЕ ОБАВЕЗЕ}}$
- **СТОПА ПОКРИЋА КАМАТА** = $\frac{\text{ПОСЛОВНИ ДОБИТАК}}{\text{ТРОШКОВИ КАМАТА}}$ нема контролну меру, пореди се са истр.вред. или предузећима у сличној делатности.

Финансијски показатељи за потребе менаџерског рачуноводства

■ Финансијски показатељи солвентности

■ ОДБРАМБЕНИ ИНТЕРВАЛ

$$\text{■} = \frac{\text{ОБРТНА СРЕДСТВА} - \text{ЗАЛИХЕ}}{\text{ПРОСЕЧНА ДНЕВНА ГОТОВИНА ИЗ ПОСЛОВНИХ АКТИВНОСТИ}}$$

- Одбрамбени интервал показује **колико дана може преживети предузеће са садашњим нивоом активности ако изостаје било какав прилив готовине од продаје или по другој основи**. Што је већи број дана одбрамбеног интервала, то је предузеће отпорније на евентуалне кризе, и самим тим, солвентније

■ ПРОСЕЧНА ДНЕВНА ГОТОВИНА

$$\text{■} = \frac{\text{ПРИХОД ОД ПРОДАЈЕ} + S \text{ КУПАЦА НА КРАЈУ.ГОД} - S \text{ КУПАЦА НА ПОЧ.ГОД.}}{365}$$

користи се за израчунавање одбрамбеног интервала.

- Одбрамбени интервал нема контролну меру, а менаџери га пореде са претходном годином или предузећима која обављају активности у истој делатности. (На пример, ако је у прошлој години одбрамбени интервал износио 100 дана, а у текућој години износи 80, менаџер доноси закључак да је предузеће подложније инсолвентности, и доноси одлуке које морају бити усмерене ка повећању броја дана одбрамбеног интервала.) **Одбрамбени интервал може се повећати** смањењем залиха на складишту, повећањем осталих обртних средстава и бољом наплатом потраживања од купаца (што смањује потребе за просечном дневном готовином).